

TISKOVÁ ZPRÁVA OBLASTNÍ GALERIE V LIBERCI

Kubištův *Polibek smrti* znovu vystaven

(Liberec) V roce, kdy uplyne 125 let od narození významného kubistického malíře Bohumila Kubišty, se jeden z jeho nejznámějších a nejreprodukovanějších obrazů s názvem *Polibek smrti* vrátil zpátky do Oblastní galerie v Liberci. Návštěvníci si toto výjimečné dílo mohou prohlédnout ve stálé expozici českého výtvarného umění.

Oblastní galerie v Liberci obraz patřící k mála Kubištovým monumentálním dílům zakoupila v roce 1960 ze soukromé sbírky. Od té doby byl s přestávkami vystaven ve stálé expozici Oblastní galerie, mnohokrát byl zapůjčen na domácí i zahraniční výstavy (Berlín, Brusel, Budapešť) a především se reprodukce obrazu objevila ve více než 20 knihách, katalozích a časopisech. „Od roku 2003 byl obraz šest let součástí expozice pražské Národní galerie v Muzeu kubismu v Domě U Černé Matky Boží v Praze,“ přiblížila další osud obrazu Zuzana Štěpanovičová, kurátorka sbírky obrazů a pokračovala: „V letošním roce jsme obraz zapůjčili na výstavu do Bruselu, která se konala v rámci předsednictví České republiky v Radě Evropské Unie.“ *Polibek smrti* se po téměř sedmi letech vrací zpátky do stálé expozice českého umění 20. století Oblastní galerie v Liberci. Obraz patří k důležitým dílům v tvorbě Bohumila Kubišty a hraje nezastupitelnou úlohu ve vývoji českého kubismu.

Bohumil Kubišta (1884–1918) je vedle Emila Filly hlavním představitelem českého kubistického malířství. Kubištovo dílo je silné a složité a vzhledem k nedokončenosti rovněž určitým způsobem záhadné.

V průběhu několika málo let se vyrovnal s evropským moderním malířstvím – od přetavení vlivů expresionismu, Cézanna a van Gogha v letech 1907–10 přes vstřebání impulsů fauvismu, kubismu a Pabla Picassa přišel v roce 1912 k podobě české varianty francouzského kubismu, která se příznačně nazývá kuboexpresionismus. Kubišta se od svých francouzských kolegů lišil tím, že nepojímal kubismus jako nezávaznou hru s formou, ale zabýval se vážnými tématy na hranici života a smrti. Pokoušel se spojit formální stránku kubistického tvarosloví s výrazovou hloubkou. V roce 1913 vstoupil do rakouské armády a malířství se věnoval pouze sporadicky. V roce 1918 předčasně zemřel ve věku pouhých 34 let.

V roce 1911 čeští kubističtí umělci založili Skupinu umělců výtvarných, na podzim téhož roku začali vydávat časopis Umělecký měsíčník a počátkem roku 1912 se prezentovali první společnou výstavou. Kubišta mezi nimi ale nebyl, protože udržoval kontakt spíše se skupinou Sursum, jež se pokoušela spojit symbolická a křesťanská témata s moderním uměním. V roce 1912, ze kterého pochází i liberecký obraz, se Kubišta vyjadřoval nejdříve prostřednictvím biblických námětů (Svatý Šebestián, uložen v Národní galerii v Praze), posléze se soustředil na světské náměty, opět ale s motivem smrti a *vanitas*. Jestliže obraz Vzkříšení Lazara, 1911–1912 (Západočeská galerie v Plzni) představuje přechod od smrti k životu, *Polibek smrti* představuje přechod od života ke smrti. Skrze liberecký obraz můžeme dohlédnout až na renesanční obrazy s námětem tance smrti, na barokní díla s makabrozními tématy a samozřejmě se v něm rovněž ozývá akord dekadentního hnutí, v němž se znázornění vypjatých životních projevů stalo mírou autentičnosti uměleckého díla.

Kubištovo dílo *Polibek smrti* můžeme vyložit také ve smyslu umělcovy inspirace ve filozofii Arthura Schopenhauera, podle něhož je osamění a utrpení nevyhnutelným údělem člověka, zvláště pak géníů, kteří se vlastní vůlí rozhodli vystoupit z davu. Jak u člověka roste vědomí, stupňuje se i utrpení, jenž u géníů (nebo i u světců) dosahuje vrcholu. Nejvyšší ctností pro Schopenhauera je soucit. Pravý soucit vzniká u člověka

z poznání, že v cizí individualitě rozpozná tutéž bytost jako v sobě. Patrně i Kubištův obraz byl vytvořen proto, aby v divákovi vyvolal uvedený stav duše. Umístění oka mladíka dívajícího se ven z obrazu v linii zlatého řezu toto vysvětlení podporuje.

Jiný výklad *Polibku smrti* nabízí Jan Zrzavý, malíř, který si přátelství s Kubištou vysoce cenil. Podle něj je obraz anticipací Kubištova tragického osudu. „Smutné je, že právě ti nejlepší takto bývají pronásledováni, ti, kteří tolik dávají a nic neberou.“

Bohumil Kubišta: Polibek smrti, 1912, olej na plátně, 154 x 90 cm

Mgr. Zuzana Štěpanovičová
kurátorka sbírky obrazů
Oblastní galerie v Liberci, příspěvková organizace
T: 603 152 712
zuzana.stepanovicova@ogl.cz